

Onderwerp **Plan van aanpak invasieve exoten 2025-2030**

Dossiernummer	K12383
Documentnummer	2025-050969
Datum GS	15 april 2025
Behandelaar	Zwart, Lennart
Telefoonnummer	06 - 2704 8975

Geachte Statenleden,

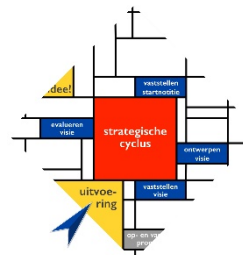
Aanleiding

Invasieve uitheemse soorten - ook wel invasieve exoten - worden steeds zichtbaarder in de provincie Groningen. Dit zijn planten, dieren of andere organismen uit een ander werelddeel die door menselijk toedoen in Nederland zijn beland en een negatieve invloed op de inheemse biodiversiteit en andere publieke belangen hebben. Hierbij valt te denken aan de reuzenberenklauw, grote waternavel of exotische rivierkreeften.¹

De provincie heeft een wettelijke taak vanuit de Omgevingswet bij de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van diverse invasieve exoten. In de [beleidsnotitie Fauna en Flora 2018](#) die door uw Staten is vastgesteld, is benoemd dat er een plan van aanpak moet komen. Middels deze brief willen we u informeren over het door ons vastgestelde plan van aanpak voor de beheersing van invasieve exoten.

Rol PS

In de door Provinciale Staten vastgestelde [beleidsnotitie Fauna en Flora 2018](#) is benoemd dat er een provinciaal plan van aanpak voor de beheersing van invasieve exoten moest komen. Het gaat dus om uitvoering van reeds door PS vastgesteld beleid. Uw rol is in dit geval dus controlerend.

¹ In het bestuursakkoord 'Mit Mekoar' is ook de aanpak van Jacobskruiskruid als aandachtspunt genoemd. Jacobskruiskruid is een inheemse soort die overlast kan veroorzaken. Het plan van aanpak gaat over invasieve exoten. Daarom zijn er geen inheemse soorten in opgenomen. Om de provinciale rol bij de aanpak van Jacobskruiskruid te verhelderen wordt een webpagina opgesteld: www.provinciegroningen.nl/jacobskruiskruid

De totstandkoming van het plan van aanpak voor invasieve exoten kent een lange aanloopfase die we in de brief toelichten. Wij willen graag met de uitvoering van het plan aan de slag. We zijn voornemens u onder andere via de Staat van Groningen te informeren over de voortgang van het plan van aanpak.

Nadere toelichting

Totstandkoming

Het heeft lang geduurd om te komen tot een plan van aanpak voor de bestrijding van invasieve exoten in Groningen. Na het vaststellen van de beleidsnotitie is aanvankelijk geprobeerd om met tal van betrokken partijen tot een breed gedragen samenwerkingsovereenkomst te komen. Uiteindelijk is medio 2022 geconcludeerd dat er onvoldoende draagvlak was om te komen tot een dergelijke overeenkomst, mede namens een gebrek aan financiële middelen om andere partijen te ondersteunen bij de bestrijding van invasieve exoten. In goed overleg met alle belanghebbenden in het provinciaal exotenplatform is afgesproken dat de provincie daarom een eigen plan van aanpak - in overleg met de belanghebbenden - zou opstellen.

Vervolgens is aan dit eigen plan van aanpak gewerkt, dat op verschillende momenten met de betrokken partijen in het exotenplatform is besproken. In het voorjaar van 2025 is een definitief concept plan besproken met de deelnemers van het Provinciaal Netwerk Landelijk Gebied. Hierin zitten de volgende partijen: natuur- en milieuorganisaties, LTO Groningen, Boer en natuur, Landschapsbeheer, Particulier grondbezit, recreatie- en vrijetijdssector, waterschappen, gemeenten, prolander en de provincie. Na het verwerken van de laatste aandachtspunten hebben wij het plan vastgesteld.

Wettelijke taak

De provincies hebben een wettelijke taak op grond van de Omgevingswet om te zorgen voor de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van aangewezen invasieve exoten. Deze taak komt voort uit de Europese exotenverordening (EU 1143/2014). Bij die Europese verordening hoort een lijst met soorten - de zogenaamde Unielijst - waarvoor de provincies via nationale wetgeving grotendeels verantwoordelijk zijn. Uitzondering vormen de muskusratten waarvoor de waterschappen verantwoordelijk zijn en een aantal mariene soorten en de exotische rivierkreeften en krabben waarvoor het Rijk verantwoordelijk is. De provincie is echter verantwoordelijk voor tal van invasieve land- en waterplanten, exotische dieren en andere soorten zoals de Aziatische hoornaar.

Korte inhoudelijke toelichting

In het plan lichten wij toe hoe wij de provinciale rol zien. Onze taak hangt nadrukkelijk samen met het beschermen van de inheemse biodiversiteit en dat vormt dan ook het uitgangspunt voor het plan van aanpak. We zetten in op het beschermen van gebieden met kwetsbare natuur, zoals het NNN.

De opgave om invasieve exoten tegen te gaan is erg groot en wij kunnen kan niet elke exoot weghalen. We verwachten dus ook dat andere partijen

een bijdrage leveren aan het beheersen van exoten. Wel willen we onze rol pakken om de samenwerking tussen partijen te versterken.

Voor soorten die nu nog niet in Groningen voorkomen, zetten we in op vroegtijdige detectie en volledige verwijdering. Zo voorkomen we hogere kosten op een later moment. Helaas zijn er ook exoten die al wijdverspreid voorkomen. Bij die soorten kiezen we voor een gebiedsgerichte aanpak. We prioriteren de komende jaren een aantal wijdverspreide soorten waarvoor we specifieke bestrijdingsplannen willen opstellen.

Het plan van aanpak richt zich op vijf onderdelen, waarbinnen diverse acties worden opgepakt:

1. **Bewustwording en preventie**; voorkomen beter is dan genezen, daarom willen we werken aan meer bewustzijn, gericht op specifieke doelgroepen, zoals aannemers, maar ook op het brede publiek;
2. **Bestrijdingsmaatregelen**; hierbij horen de acties die de provincie neemt om te komen tot bestrijding van exoten in het veld, bijvoorbeeld het opstellen van draaiboeken zodat er snel gehandeld kan worden als een nieuwe exoot wordt gesignaleerd;
3. **Versterking van samenwerking**; er zijn veel partijen betrokken bij het beheer van exoten, vooral bij de wijdverspreide soorten. We willen de samenwerking tussen deze partijen versterken, bijvoorbeeld door per soort te kijken of het beheer verbeterd kan worden;
4. **Vergroten en ontsluiten van kennis**; de kennis over de bestrijding van exoten is nu vaak versnipperd en er vinden nog veel nieuwe ontwikkelingen plaats. We willen deze kennis bij elkaar brengen en ontsluiten voor partijen die in onze provincie met het beheer bezig zijn en er ook voor zorgen dat we van elkaar leren;
5. **Monitoring, evaluatie en rapportage**; we willen de monitoring van exoten verder ontwikkelen en rapporteren via de Staat van Groningen.

Financiering

In de begroting voor 2025 zijn extra middelen vrijgemaakt om te starten met de uitvoering van het plan van aanpak. In het bestuursakkoord is aangegeven dat wij voornemens zijn deze aanpak de komende jaren voort te zetten. Dit verwerken we in de komende begroting.

De opgave om exoten te bestrijden is enorm groot en het is niet haalbaar en betaalbaar om elke exoot te verwijderen. We moeten dus keuzes maken en focussen onze inzet dus op het beschermen van de inheemse biodiversiteit. Intussen zijn de provincie wel in gesprek met het ministerie van LNVN over aanvullende middelen voor deze opgave, ook in het kader van de landelijke ontwikkelingen die wij hieronder toelichten.

Samenhang met landelijke ontwikkelingen

Het Ministerie van LNVN werkt aan een Landelijk Aanvalsplan voor invasieve exoten. De contouren voor dit plan zijn op 18 december 2024 door staatssecretaris Rummenie aan de Tweede Kamer gestuurd. Ons plan van aanpak houdt waar mogelijk rekening met dit landelijke plan. Het Ministerie

van LVVN houdt op haar beurt rekening met een ambitedocument dat de provincies in 2024 gezamenlijk hebben opgesteld.

Het vaststellen van het plan van aanpak laat zien dat wij stappen willen zetten in de aanpak en de beheersing van invasieve exoten. Daarbij werken we goed samen met andere provincies en het Ministerie van LVVN.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Groningen, 15 april 2025

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

René Paas, voorzitter

Hans Schrikkema, secretaris

Bijlagen

Nr.	Titel	Doumentnummer
1	Provinciaal plan van aanpak Exoten in Toom 2025-2030	2025-051605